

Київський університет імені Бориса Грінченка
Факультет журналістики
Кафедра журналістики та нових медіа

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Проректор з науково-методичної
та навчальної роботи

О.Б.Жильцов

« _____ 2022 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Медіавиробництво: Радіовиробництво

спеціальності: 061 Журналістика
рівня вищої освіти: другого (магістерського)
освітньої програми: 061.00.04. Медіакомунікації

2022

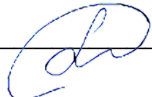
КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА
Ідентифікаційний код 02136554
Начальник відділу
моніторингу якості освіти
Програма № 3465/13
Жильцов
(підпис) (прізвище, ініціали)
« _____ » 20 22

Розробник: Южда Григорій Григорович, доцент кафедри журналістики та нових медіа Факультету журналістики Київського університету імені Бориса Грінченка;

Викладач: Козак В'ячеслав В'ячеславович, старший викладач кафедри журналістики та нових медіа Факультету журналістики Київського університету імені Бориса Грінченка.

Робочу програму розглянуто і затверджено на засіданні кафедри журналістики та нових медіа «Медіакомунікації»

Протокол від 2 вересня 2022 року № 2

Завідувач кафедри Інга ПОГРЕБНЯК

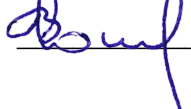
Робочу програму погоджено з гарантом освітньої (професійної/наукової) програми

1 вересня 2022 року

Гарант освітньо-професійної програми Ніна ЗРАЖЕВСЬКА

Робочу програму перевірено

2 вересня 2022 року

Заступник декана Факультету журналістики Вікторія СОШИНСЬКА

Пролонговано:

на 20 ___/20___ н.р. _____ (_____), “___” ___ 20___ р., протокол № ___
на 20 ___/20___ н.р. _____ (_____), “___” ___ 20___ р., протокол № ___
на 20 ___/20___ н.р. _____ (_____), “___” ___ 20___ р., протокол № ___
на 20 ___/20___ н.р. _____ (_____), “___” ___ 20___ р., протокол № ___

1. СТРУКТУРА ПРОГРАМИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Характеристика дисципліни за формами навчання
Медіавиробництво: Радіовиробництво	
	Заочна
Вид дисципліни	обов'язкова
Мова викладання, навчання та оцінювання	Українська
Курс	1
Семестр	1
Кількість змістових модулів з розподілом:	
Обсяг кредитів	3
Обсяг годин, в тому числі	90
Аудиторні	12
модульний контроль	
семестровий контроль	
самостійна робота	78
форма семестрового контролю	Комплексний іспит

2. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Робоча навчальна програма з дисципліни «Медіавиробництво: Радіовиробництво» є нормативним документом Київського університету імені Бориса Грінченка, який розроблено кафедрою журналістики та нових медіа на основі освітньо-професійної програми підготовки магістрів відповідно до навчального плану для цієї спеціальності заочної форми навчання.

Мета та завдання навчальної дисципліни.

Мета курсу – ознайомити студентів із специфікою процесу радіомовлення, що дозволяє сформувати культуру аудіомедіа, продемонструвати історичний, теоретичний і практичний аспекти радіомовлення, прищепити професійні навички, дати уявлення про професію радіожурналіста, ведучого, редактора, продюсера й звукорежисера радіо.

Завдання курсу – студенти мають оволодіти правилами озвучення текстів для радіоефіру, навичками мовної і психологічної підготовки до ефіру; навчитися створювати передачі власної концепції і розробки; дізнатися про специфіку роботи в різних жанрах радіомовлення. Особлива увага приділяється технічній і лінгвістичній підготовці. Студентам надаються необхідні навчальні знання про сучасну техніку радіомовлення. Студенти мають ознайомитися з технічним обладнанням на базі Навчальної лабораторії радіомовлення, освоїти комп'ютерний монтаж, зведення запису, звукову реалізацію передачі в записі й у прямому ефірі. Передбачається вивчення основних питань радіомовлення: його функції, структура, організація, специфіка, різновиди жанрів, форми мовлення, методи і прийоми підготовки передач.

Для оптимізації знань студентам рекомендується отримані на лекціях знання закріплювати практичною роботою. Особливе значення має робота при створенні навчальних інформаційних матеріалів, інтерв'ю, репортажів.

Формами поточного контролю є домашні завдання для самостійної роботи, які розглядаються, прослуховуються й обговорюються в групі.

Вивчивши дисципліну «Медіавиробництво: Радіовиробництво», студенти повинні:

Бути компетентними у:

- створенні радіопередачі власної концепції і розробки;
- особливостях техніки запису і монтування різних передач.

Студенти повинні вміти:

- складати сценарний план передачі;
- розробляти концепцію програм;
- правильно озвучувати матеріал для радіопередачі (дикція, чітка, правильна вимова);
- працювати у прямому ефірі;
- змістовно проводити інтерв'ю;
- з урахуванням всіх критеріїв і правил створювати матеріали різних жанрів для випуску в ефір радіопередач;
- працювати з технікою (диктофон, мікрофон, навушники).

Вивчення курсу формує у студентів такі компетентності: **фахові: ФК2** – Знаходити відповідні теми та ракурси, враховуючи поточні події та контекст. Здатність знаходитись у контексті подій; уміння здійснювати моніторингову діяльність; знати характеристики різних ЗМІ; здатність створення матеріалів на основі аналізу потреб медіаринку; **ФК3** – Організовувати та планувати журналістську роботу. Здатність до планування медіапроцесу; дотримуватись часових вимог до подачі матеріалу (дедлайн); працювати у нестандартних умовах, непередбачуваних ситуаціях; уміти налагодити комунікацію у різних соціальних групах; дотримуватись бюджету; **ФК4** – Оперативно збирати інформацію. Мати глибокі базові знання з різних галузей; спеціалізовані знання з окремої галузі; дотримуватись балансу думок; вміти працювати з джерелами; взаємодіяти з аудиторією; **ФК5** – Виявляти основну/необхідну інформацію. Здатність до виокремлення новини (факту); володіння інструментарієм перевірки інформації; здатність до вибору інформації на

основі релевантності; вміти створювати матеріал для різних медіаплатформ; вміти інтерпретувати контент. **ФК6** – Подавати інформацію у відповідній журналістській формі. Володіння комунікативними навичками (висока мовна компетенція); володіння навичками візуальної комунікації; володіння навичками створення текстів у різних жанрах; вміти поєднувати візуальні та текстуальні контенти; використання сучасних інформаційних технологій; **ФК7** – Нести відповідальність за результати журналістської роботи (критична оцінка діяльності). Мати чітке уявлення про якість журналістського матеріалу; здатність до критичної оцінки власної роботи; здатність до сприйняття конструктивної критики власної роботи; здатність нести відповідальність рішення прийняті в ході журналістської діяльності; здатність нести відповідальність за результат журналістської діяльності (медіавпливи); **ФК8** – Вміти працювати у команді. Володіти соціальними навичками; бути відповідальним та надійним; вміти переконливо подати власну думку; вміти знаходити рішення; розуміти права та обов'язки в редакційному колективі; виконувати професійну функцію у колективі.

3. ПРОГРАМНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ:

ПРН-8 Здійснювати професійну діяльність в межах існуючого медіа законодавства; здатність очолити процес медіавиробництва, розуміти інформаційні потреби аудиторії, прогнозувати вплив результату журналістської діяльності, нейтралізувати негативні наслідки, пропагувати демократичні цінності та загалом працювати на розвиток українського соціуму; **ПРН-10** Використовуючи знання та ефективно діяти на всіх етапах проектування, організації і створення журналістських матеріалів та наукових розробок. **ПРН-11** В умовах професійної діяльності на основі зібраної інформації та її аналізу прогнозувати тренди медіа ринку та опановувати інноваційні методи роботи. **ПРН-12** В умовах виробничої діяльності прогнозувати реакцію соціуму на медійні продукти, створювати моделі діяльності відповідно до потреб різних соціальних груп; застосовувати інформаційні технології, необхідні для дослідження соціуму, сучасні

технології веб-аналітики та соціології інтернету; **ПРН-16** На основі здобутих знань вміти аналізувати різні види медійних продуктів, фігурувати в консультативній, експертній та інших ролях.

Кількість годин, відведених навчальним планом на вивчення дисципліни «Медіовиробництво: Радіовиробництво», становить 90 год., з них 4 год. – лекції, 8 год. – практичні заняття, 78 год. – самостійна робота. Дисципліна завершується комплексним екзаменом.

**4. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«МЕДІАВИРОБНИЦТВО: РАДІОВИРОБНИЦТВО»**

№ п/п	Назви змістовних модулів, тем	Кількість годин				
		У сьо го	Ау дит орн их	Л е к ці й Л	Пр ак ти чн их	Самості йна ПМК
Змістовний модуль I. Основи радіожурналістики						
1.	Сучасний радіопростір в Україні. Формати радіомовлення. Виразальні засоби радіомовлення. Норми мовлення та типові приклади їх порушення.	23		2	2	19
2.	Аналітична й редакторська робота з радіотекстами. Підготовка новин.	21			2	19
	<i>Разом</i>	44		2	4	38
Змістовний модуль II. Жанри радіожурналістики						
3	Жанри радіожурналістики інформаційні, аналітичні, художньо-публіцистичні	24		2	2	20
	<i>Разом</i>	24		2	2	20
Змістовний модуль III. Виробництво радіопрограм						
4.	Робота над сценарієм радіопередачі.	22			2	20

	Жанрове розмаїття й інтерактивна взаємодія зі слухачами. Запис передачі в студії.					
	<i>Разом</i>	22			2	20
	<i>Разом за навчальним планом</i>	90		4	8	78

5. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ 1. Основи радіожурналістики

Лекція 1. Сучасний радіопростір в Україні. Формати радіомовлення. Виразальні засоби радіомовлення. Норми мовлення та типові приклади їх порушення (2 год.)

Предмет, мета й завдання навчальної дисципліни Класифікація радіостанцій за формою власності. Формування суспільного радіомовлення в Україні. Радіоформати. Характеристика виразальних засобів на радіо та особливості їх використання: природні засоби; технічні засоби. Типи слухання радіо. Мовні норми: орфоепічні, лексичні, фразеологічні, морфологічні граматичні, синтаксичні. Загальна характеристика типових мовленнєвих помилок в практиці радіожурналіста.

Література: 2, 5–7, 11, 13, 15, 19, 23, 26, 28, 29.

Практичне заняття №1. Сучасний радіопростір в Україні. Формати радіомовлення. Виразальні засоби радіомовлення. Норми мовлення та типові приклади їх порушення. (2 год.)

Література: 2, 5-7, 11.

Практичне заняття №2. Аналітична й редакторська робота з радіотекстами. (2 год.)

Література: 13, 15, 19, 23, 26.

ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ 2. Жанри радіожурналістики

Лекція 2. Жанри радіожурналістики: інформаційні, аналітичні, художньо-публіцистичні (2 год.)

Становлення і розвиток системи жанрів радіожурналістики. Жанрова класифікація на радіо: інформаційно-подієві, аналітичні, документально-художні жанри. Їх зв'язок і взаємодія в радіопрограмі. Занепад деяких жанрів в сучасній радіожурналістиці.

Література: 2, 7, 10–13, 17, 18, 20, 31, 33.

Практичне заняття № 3. Жанри радіожурналістики: інформаційні, аналітичні, художньо-публіцистичні. (2 год.)

Література: 2, 7, 10-13.

**Змістовний модуль III.
Виробництво радіопрограм**

Практичне заняття № 4. Робота над сценарієм радіопередачі. Жанрове розмаїття й інтерактивна взаємодія зі слухачами. Запис передачі в студії (2 год.)
Література: 17, 18, 20, 31, 33.

6. КОНТРОЛЬ НАВЧАЛЬНИХ ДОСЯГНЕНЬ

6.1. Система оцінювання навчальних досягнень студентів

Вид діяльності студента	Максимальна кількість балів за одиницю	Модуль 1		Модуль 2		Модуль 3	
		кількість одиниць	Максимальна кількість балів	Кількість одиниць	Максимальна кількість балів	кількість одиниць	Максимальна кількість
Відвідування лекцій	1	1	1	1	1		
Відвідування практичних занять	1	2	2	1	1	1	1
Робота на практичному занятті	10	2	20	1	10	1	10
Виконання завдань для самостійної роботи	5	2	10	1	5	1	5

Разом:			33		17		16
Максимальна кількість балів	66						
Розрахунок коефіцієнта	Коефіцієнт: $60/64= 0,91$						

6.2. ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ.

Змістовний модуль 1. Основи радіожурналістики.

Тема 1. Сучасний радіо простір в Україні. Формати радіомовлення.

Виразальні засоби радіомовлення. Норми мовлення та типові приклади їх порушення – 5 б.

Проаналізувати структуру сучасного вітчизняного радіопростору для визначення найпопулярніших видів радіопрограм.

Проаналізувати сітку мовлення 3-х каналів суспільного мовника «UA: Українське радіо» (Перший канал, «Промінь», «Культура»), визначивши особливості добового й тижневого програмування.

Прочитати підручник В.В. Лизанчука "Основи радіожурналістики" розділ 2 «Характерні особливості радіо».

Прослухати заздалегідь записані на звуконосій радіопередачі суспільного мовника «UA: Українське радіо», охарактеризувати специфічні можливості радіо, його виразальні засоби, а також типи слухання радіо. З'ясувати вплив радіо на слухачів у логічній та емоційній сферах. Визначити чинники поліпшення сприймання радіопередач.

Література: 1-3, 9.

Тема 2. Аналітична й редакторська робота з радіо текстами – 5 б.

Скачати або записати з ефіру на сайті однієї з радіостанцій випуск новин тривалістю не більше за 10 хвилин і розшифрувати його.

На основі матеріалів провідних вітчизняних інформгентств вибрати 4 повідомлення, що можуть бути зверстані у блок новин. Оформити кожне повідомлення із дотримання професійних стандартів, мовних норм, вимог до радійних текстів. Написати анонс.

Перевірити тексти радіоповідомлень на дотримання професійних стандартів. Указати, який саме журналістський стандарт порушено, пояснити аргументи, на основі яких зроблено такі висновки.

Література: 2-4, 8.

Змістовний модуль 2. Жанри радіожурналістики

Тема 3. Жанри радіожурналістики: інформаційні, аналітичні, художньо-публіцистичні – 5 б.

Записати з ефіру або скачати з архіву радіостанції по одному зразку інформаційної, аналітичної, художньо-публіцистичної передачі. Розшифрувати текст, указавши хронометраж. Проаналізувати зміст передачі, логічність викладення інформації, відповідність нормам української літературної мови й вимогам до аудіотекстів.

Змістовний модуль 3.

Виробництво радіопрограм.

Тема 4. Робота над сценарієм радіопередачі. Жанрове розмаїття й інтерактивна взаємодія зі слухачами. Запис передачі в студії – 5 б.

Підготувати сценарій радіопередачі, використавши різні жанри радіожурналістики й включивши елементи інтерактивної взаємодії зі слухачами. Оформити файли відповідно до вимог, обов'язково проставити наголоси.

Змонтувати записану радіопередачу за допомогою програми Audacity.

6.3. Критерії оцінювання самостійної роботи

Кожна самостійна робота оцінюється у 5 балів. Максимальне розкриття питання та виконання практичних завдань гарантує студентові отримання високої оцінки, що пізніше буде врахована у загальний рейтинг під час складання навчальної дисципліни на сесії.

Критерії оцінювання відповіді:

- відповідність змісту;
- повнота і ґрунтовність викладу;
- доказовість і логічність викладу;
- термінологічна коректність;
- здатність до обґрунтування висновків;
- володіння нормами літературної мови і культури письмової відповіді.

6.4. Форми проведення семестрового контролю та критерії оцінювання

Навчальні досягнення студентів із дисципліни «Медіавиробництво Радіовиробництво» оцінюються за модульно-рейтинговою системою, в основу якої

покладено принцип коопераційної звітності, обов'язковості модульного контролю накопичувальної системи оцінювання рівня знань, умінь та навичок, розширенні кількості підсумкових балів до 100. Контроль успішності студентів з урахування поточного і підсумкового оцінювання здійснюється відповідно до навчальної методичної карти, де зазначено види контролю й принципи їх оцінювання.

У процесі оцінювання навчальних досягнень студентів застосовуються такі методи:

- **Методи усного контролю:** індивідуальне опитування, фронтальне опитування, співбесіда, екзамен.
- **Методи письмового контролю:** модульне письмове тестування.
- **Методи самоконтролю:** вміння самостійно оцінювати свої знання самоаналіз.

□ Шкала оцінювання

Оцінка	Кількість балів
Відмінно	100-90
дуже добре	82-89
Добре	75-81
Задовільно	69-74
Достатньо	60-68
Незадовільно	0-59

□

Кожний модуль включає бали за поточну роботу студента на практичних заняттях, виконання самостійної роботи та інших видів контролю.

Кількість балів за роботу з теоретичним матеріалом, на практичних заняттях під час виконання самостійної роботи залежить від дотримання таких вимог:

- ✓ своєчасність виконання навчальних завдань;
- ✓ повний обсяг їх виконання;
- ✓ якість виконання навчальних завдань;

- ✓ самостійність виконання;
- ✓ творчий підхід у виконанні завдань;
- ✓ ініціативність у навчальній діяльності.

Орієнтовний перелік питань для семестрового контролю:

1. Пояснити роль і місце радіомовлення в сучасному суспільстві.
2. Проаналізувати історію українського радіомовлення.
3. Назвати виражальні засоби радіомовлення.
4. Охарактеризувати жанри радіожурналістики.
5. Пояснити технологію підготовки радіопередач.
6. Назвати формати радіомовлення.
7. Охарактеризувати інформаційні жанри радіожурналістики.
8. Специфіка підготовки й подачі оперативних новин на радіо.
9. Назвати види випусків новин (загальні, тематичні, спеціальні, екстрені) й особливості їх підготовки.
10. Дати визначення поняттям про факт та критерії відбору фактів для випуску новин.
11. Проаналізувати вибір та перевірка джерел інформації для випуску новин на радіо.
12. Назвати типи і види радіопрограм.
13. Пояснити процес створення концепції авторської радіопрограми: назва, хронометраж, періодичність, цільова аудиторія, жанр, форма проведення.
14. Пояснити правила оформлення супровідних документів авторської радіопрограми.

7. НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНА КАРТА ДИСЦИПЛІНИ «МЕДІАВИРОБНИЦТВО: РАДІОВИРОБНИЦТВО»

Разом: 90 год., з них лекційних – 4 год., практичних занять – 8 год., 78 год. – самостійна робота
Підсумковий контроль - комплексний іспит.

Тиждень	I	II
Модулі	Змістовий модуль 1	
Назва модуля	«Основи радіожурналістики»	
Кількість балів за модуль	33 бали	
Лекції	1	
Дати		
Теми лекцій	Сучасний радіопростір в Україні. Формати радіомовлення. Виразальні засоби радіомовлення. Норми мовлення та типові приклади їх порушення. 1 б.	
Теми практичних занять	Сучасний радіопростір в Україні. Формати радіомовлення. Виразальні засоби радіомовлення. Норми мовлення та типові приклади їх порушення. 10 + 1 б.	Аналітична й редакторська робота з радіотекстами. 10 + 1 б.
Самостійна робота		(10 балів)
Види поточного контролю		
Тиждень	III	IV
Модулі	Змістовий модуль 2. Жанри радіожурналістики – 17б.	
Лекції	Жанри радіожурналістики: інформаційні, аналітичні, художньо-публіцистичні 1 б.	
Теми практичних занять	Жанри радіожурналістики: інформаційні, аналітичні, художньо-публіцистичні. 10 + 1 б.	
Самостійна робота	5 балів	
Назва модуля	Змістовий модуль 3. «Виробництво радіопрограм»	
Кількість балів за модуль	16 балів	
Теми практичних занять		Робота над сценарієм радіопередачі. Жанрове розмаїття й інтерактивна взаємодія зі слухачами. Запис передачі в студії

		10 + 1 б.
Самостійна робота		5 балів
Підсумковий контроль	Комплексний іспит	

8. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна:

1. Гоян О. Я. Основи радіожурналістики і радіоменеджменту: Підручник / О.Я. Гоян. – К., 2004.
2. Лизанчук В. В. Основи радіожурналістики: Підручник / В.В. Лизанчук — К.: Знання, 2006. — 628 с.

Додаткова:

3. Бабчук Е. Прямий ефір: з чого все починалось... Аналіз сучасного стану прямоефірних передач / Емма Бабчук // Ведучий у практиці сучасного радіомовлення : зб. навч.-метод. матеріалів. – К., 2006. – С. 9 – 19.
4. Благовірна Н. Структурно-формульовальні елементи мовлення ЧМ (FM)-радіостанцій м. Луцька / Н. Благовірна // Теле- та радіожурналістика. – 2011. – Вип.10. – С. 142 – 147.
5. Головенко І. Виразальні засоби в інформаційних, аналітичних і художньо-публіцистичних радіожанрах / І. Головенко // Теле- та радіожурналістика. – 2016. – Вип. 15. – С. 135 – 141.
6. Голуб О. П. Медіакомпас: путівник професійного журналіста. Практичний посібник / Інститут масової інформації. — Київ: ТОВ “Софія-А”, 2016. — 184 с.
7. Гоян О. Я. Інформаційно-музичне радіомовлення для молоді (з досвіду українського радіо) // Журналістика. Преса. Телебачення. Радіо. – 1991. – Вип. 23. – С. 30-40.
8. Гоян О. Я. Основи радіожурналістики і радіоменеджменту : підруч. / Гоян О. П. – К.: Веселка, 2004. – 208с.
9. Гоян О. Я. Радіоформати на українському аудіоринку: специфіка вибору / О. Я. Гоян // Українська журналістика – 99. – К., 1999.
10. Дворянин П. Звукова атмосфера в радіотворчості / П. Дворянин // Теле- та радіожурналістика. – 2009. – Вип.8. – С. 131 – 135.
11. Єгоров О. Що сталося з українським радіомовлення / Єгоров Олександр // Говорить і показує Україна. – 2003. – № 2.
12. Каспрук В. FM-деукраїнізація України: що далі? / В. Каспрук // День. – 2009. – 2 жовт.
13. Качкан В.А., Лизанчук В.В. Особливості підготовки матеріалів для радіо і телебачення : навч. посібник / В. А. Качкан, В. В. Лизанчук. – Львів : Ред.-вид. група ун-ту, 1987. – 68 с.
14. Крупський І. Інформаційний простір України: нові реалії, старі проблеми / І. Крупський // Теле- та радіожурналістика. – 2011. – Вип.10. – С. 89 – 95.
15. Куйбіда В., Розпутенко І. Гуманітарне роззброєння? Інформаційний простір як об’єкт зовнішньої і внутрішньої політико-ідеологічної агресії проти України / В. Куйбіда, І. Розпутенко // Слово Просвіти. – 2016. – 25 лют. – 2 берез.
16. Лизанчук В. В., Кузнєцова О.Д. Методи збирання і фіксації інформації в журналістиці : навч. посібник / В. В. Лизанчук, О.Д.Кузнєцова. – К. : НМК ВО при Міносвіти УРСР. – 1991. – 96 с.

17. Любченко Ю. В. Виразальна система радіожурналістики : монографія / Ю. В. Любченко. – Запоріжжя : АА Тандем, 2016. – 192 с.
18. Малетич Т. Авторське «Я» в радіоматеріалах / Т. Малетич // Теле- та радіожурналістика. – 2011. – Вип.10. – С. 96 – 112.
19. Маловічко О. Порівняльна характеристика диктора і ведучого радіопроеграми / О. Маловічко // Журналіст України. – 2002. – № 2.
20. Мірошниченко П. В. Звуковий образ радіомовлення як медіаефект / В. П. Мірошниченко // наукові записки Інституту журналістики, 2013. – Т. 53. – С. 250 – 253.
21. Мірошниченко П. В. Комунікативна ефективність звукового образу радіопроеграм (фокус-групове дослідження) / П. В. Мірошниченко // Наукові записки Інституту журналістики, 2013. – Т. 53. – С. 245 – 248.
22. Набруско В. Суспільне мовлення як виклики інформаційної доби / В. Набруско // Теле- та радіожурналістика. – 2015. – Вип.14. – С. 69 – 76.
23. Нагорняк М. Інформаційне мовлення Національної радіокомпанії України : монографія / М. Нагорняк. – К. : Видавництво ЛВК, 2008. – 132 с.
24. Нагорняк М. Нова ера в розитку українського радіо / М. Нагорняк // Українська журналістика – 99: Зб. наук. праць. – К.: ЦВП, 1999. – С. 155 – 158.
25. Савін О. Ловля рекламодавця на слухача. // Галицькі контракти. - 2002. – № 26.
26. Сербенська О. Роздумуючи про сутність радіо / О. Сербенська // Теле- та радіожурналістика. – 2012. – Вип.11. – С. 316 – 325.
27. Сімашова А. «Радіобачення» як унікальна модель конвергенції ЗМК (на прикладі діяльності італійського радіобачення «RTL 102.5») / А.Сімашова // Теле- та радіожурналістика. – 2013. – Вип.12. – С. 378 – 385.
28. Томан І. Мистецтво говорити : перекл. з чес. – 2-ге вид. / І. Томан. – К., 1989.
29. Хегі Г. Свобода слова та інформації в засобах масової інформації в Європі / Г. Хегі // Журналіст України. – 2001. – №3.
30. Шевчук І. Особливості національного мовлення: на прикладі окремо взятого регіонального державного радіо / Ігор Шевчук // Ведучий у практиці сучасного радіомовлення: Зб. навчально-методичних матеріалів. – К., 2006. – С. 70 – 79.